

Hva er vårt mandat?

Stortinget bestemte i 2020 at ansvaret for å føre tilsyn med økonomien til de private barnehagene skulle overføres fra kommunene til Utdanningsdirektoratet.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 31.10.2023

Barnehageloven § 56 sier at Utdanningsdirektoratet skal føre tilsyn med at de private barnehagene drives i samsvar med følgende bestemmelser:

- barnehageloven kapittel V med forskrifter (krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager)
- barnehageloven § 9 om internkontroll for å sikre at kravene i kapittel V med forskrifter følges

I tillegg sier barnehageloven § 13 at Utdanningsdirektoratet skal veilede kommuner og barnehager om barnehageloven kapittel V med forskrifter.

Hvilke barnehager har vi ansvar for?

Barnehageloven § 21 bestemmer at lovens kapittel V «gjelder for private barnehager som mottar tilskudd etter § 19». Det følger av barnehageloven § 19 at kommunen kan gi tilskudd til godkjente private barnehager. Bestemmelsen sier ikke noe nærmere om hva slags tilskudd det er tale om.

Det følger av forarbeidene til loven at bestemmelsen viderefører § 14 i 2011-versjonen av barnehageloven. Det fremgikk av § 14 at bestemmelsen gjaldt driftstilskudd. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager (tilskuddsforskriften) sier at kommunen kan utbetale driftstilskudd og kapitaltilskudd.

Andre barnehager

Barnehager som er finansiert på annet vis, f.eks. direkte over kommunens budsjett, faller utenfor vårt

ansvarsområde. Andre offentlige tilskudd enn drifts- og kapitaltilskudd til barnehager faller utenfor tilsynsmyndigheten etter barnehageloven kapittel V.

Hvorfor ble tilsynsansvaret overført til Udir?

Grunnen til at tilsynsansvaret ble overført fra kommunene til Utdanningsdirektoratet, var blant annet at:

- kommunene hadde variert kompetanse og kapasitet til å føre økonomisk tilsyn med private barnehager
- kun én prosent av de private barnehagene hadde hatt økonomisk tilsyn i perioden fra 2013 til 2016
- utviklingen i barnehage sektoren har gjort tilsynsoppgaven mer utfordrende, herunder konsern med barnehager i flere kommuner
- selskapsstrukturene og organiseringen hadde blitt mer kompleks
- sektoren hadde blitt profesjonalisert
- å samle det økonomiske tilsynet ville legge til rette for risikobasert tilsyn og muligheten til å vurdere de økonomiske forholdene hos de private barnehagene i en helhet

Hvordan jobber Udir med tilsynet?

Kunnskapsdepartementet og Stortinget har forutsatt at vi skal jobbe på følgende måte:

- vi skal samarbeide tett og nært med kommunene
- tilsynet skal være basert på risikovurderinger og eventuelle stikkprøver
- vi skal utvikle rapporteringsløsninger som tilrettelegger for risikobasert kontroll og tilsyn
- vi skal avveie risikoen for lovbrudd, og dermed behovet for tilsyn, mot omfang, vesentlighet og risiko, samt hvilken ressursbelastning tilsynet utløser både for forvaltningen og barnehagene

Når det gjelder veiledningsansvaret vårt, er det lagt til grunn at ved å utføre tilsyn vil vi få bedre kunnskap om og praktiske erfaringer med regelverket. Dette vil kunne føre til god og mer korrekt veiledning.

[Les mer om hvilke barnehager vi åpner tilsyn med, risikovurdering og samarbeidet med kommunene](#)